

Μάθημα : ΙΣΤΟΡΙΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

Ημερομηνία : 16/11/2025

Ονοματεπώνυμο :

### ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

**ΘΕΜΑ Α1.** Να δοθούν οι ορισμοί των παρακάτω εννοιών :

α) Εθνικό Κόμμα (Κ. Μαυρομιχάλη)

β) Στρατιωτικός Σύνδεσμος

γ) Πτώχευση (1893)

**ΜΟΝΑΔΕΣ 15**

**ΘΕΜΑ Α2.** Να γράψετε τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος** δίπλα σε κάθε φράση :

1. Το αγγλικό κόμμα τάχθηκε κατά του αυτοκέφαλου της ελληνικής εκκλησίας.
2. Το πιστωτικό σύστημα της χώρας κατά τα πρώτα χρόνια της ανεξαρτησίας βρισκόταν σε πρωτόγονη κατάσταση.
3. Ο βασιλιάς πήρε μέρος στη διαδικασία αναθεώρησης του συντάγματος το 1911, όπως προβλεπόταν θεσμικά.
4. Ο Δ. Υψηλάντης θέλησε να επιβάλει έναν δικό του «Γενικό Οργανισμό της Πελοποννήσου», για να συγκεντρώσει τη στρατιωτική και την πολιτική εξουσία.
5. Με τη Γαλλική Επανάσταση και τους Ναπολεόντειους πολέμους, ευνοήθηκε ιδιαίτερα η ελληνική ναυτιλία.

**ΜΟΝΑΔΕΣ 5**

**ΘΕΜΑ Α3.** Να αντιστοιχίσετε τις πληροφορίες της στήλης Α με τα δεδομένα της στήλης Β.

| A                                                     | B       |
|-------------------------------------------------------|---------|
| 1. Διεθνής Οικονομικός Έλεγχος                        | A. 1839 |
| 2. Ίδρυση Ιονικής Τράπεζας                            | B. 1875 |
| 3. Ολοκλήρωση της διάνοιξης της διώρυγας της Κορίνθου | Γ. 1869 |

|                                  |         |
|----------------------------------|---------|
| 4. Αρχή της δεδηλωμένης          | Δ. 1893 |
| 5. ολοκλήρωση διώρυγας του Σουέζ | Ε. 1898 |

#### ΜΟΝΑΔΕΣ 5

**ΘΕΜΑ Β1.** Να αναφερθείτε: α) στην οργάνωση των ελληνικών πολιτικών κομμάτων σε επίπεδο ηγεσίας κατά το τελευταίο τέταρτο του 19<sup>ου</sup> αιώνα,

β) στους λόγους για τους οποίους δεν προέκυψαν ταξικά κόμματα στην Ελλάδα κατά την περίοδο αυτή.

#### ΜΟΝΑΔΕΣ 10

**ΘΕΜΑ Β2.** Να αναφερθείτε στο πρόγραμμα του γαλλικού κόμματος αναφορικά με την εσωτερική οργάνωση του νέου ελληνικού κράτους.

#### ΜΟΝΑΔΕΣ 7

**ΘΕΜΑ Β3.** Για ποιους λόγους η ελληνική ναυτιλία οδηγήθηκε στην παρακμή την περίοδο της ελληνικής επανάστασης;

#### ΜΟΝΑΔΕΣ 8

### ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

**ΘΕΜΑ Γ1.** Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις πληροφορίες από τα κείμενα που σας δίνονται, να παρουσιάσετε: α. τις διαφορετικές απόψεις του Βενιζέλου και του βασιλιά Κωνσταντίνου για τη συμμετοχή της Ελλάδας στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο (μονάδες 13) και

β. τις συνέπειες που προκάλεσε η διαφωνία αυτή στην πολιτική ζωή της χώρας μέχρι τη συγκρότηση κυβέρνησης Βενιζέλου στη Θεσσαλονίκη. (μονάδες 12)

#### ΜΟΝΑΔΕΣ 25

#### ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Αυτό που βάρυνε απαρχής του Μεγάλου Ευρωπαϊκού Πολέμου στον νου του Βενιζέλου και επικαθόρισε τη στροφή του από την ουδετερότητα στην επίμονη απόφασή του να θέσει τελικώς τη χώρα του στο πλευρό της Αντάντ ήταν: α) πρωτίστως τα εθνικά ζητήματα των νήσων του ανατολικού Αιγαίου και της Μικράς Ασίας και ο κίνδυνος εξαφάνισης του εκεί ελληνισμού, και β) η γεωπολιτική του ελληνικού χώρου και η ευαίσθητη θέση της Ελλάδας στη Μεσόγειο [...]. Το πλέον φλέγον ζήτημα, που είχε έντονες προεκτάσεις στο εσωτερικό, ήταν το Μικρασιατικό, δηλ. η συσσώρευση 150.000 ως 200.000 ομογενών προσφύγων στην Ελλάδα και ο άμεσος κίνδυνος

«εξοντώσεως» και αφανισμού του Μικρασιατικού Ελληνισμού από την κυβέρνηση των Νεότουρκων.

Σπυρίδων Γ. Πλουμίδης, Μεταξύ επανάστασης και μεταρρύθμισης: Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος και βενιζελισμός (1909-1922), Πατάκης, Αθήνα 2020, σ. 129-130.

#### ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Στον αντίποδα των ιδεολογικών προσανατολισμών και της δυναμικής αντίληψης του πρωθυπουργού, ο βασιλιάς έτεινε να αποτελέσει τον πόλο μιας αντίρροπης διπλωματικής στρατηγικής. Η στενή συγγένεια με την αυτοκρατορική οικογένεια των Χοετζόλλερν, η εξοικείωση με το συγκεντρωτικό πνεύμα της γερμανικής Αυλής και η μαθητεία στη στρατιωτική Ακαδημία του Βερολίνου, είχαν συμβάλει στη διαμόρφωση της συντηρητικής ιδιοσυγκρασίας και στην εμπέδωση της πεποίθησής του στην ακατάβλητη δύναμη των γερμανικών όπλων. Η αντίληψη αυτή συνυφαινόταν στην πράξη με την υιοθέτηση μιας διπλωματικής τακτικής επιφυλάξεων και δισταγμών, ασύμβατης με την εφαρμογή παρακινδυνευμένων ή και, απλά, τολμηρών πρωτοβουλιών: η αποχή από την ένοπλη διαμάχη, έστω και αν αποστερούσε τη χώρα από πιθανά οφέλη, εγκυμονούσε –κατ’ αυτόν– τους ολιγότερους κινδύνους για το έθνος.

Κωνσταντίνος Σβολόπουλος, Ελληνική εξωτερική πολιτική, 1830-1981, Βιβλιοπωλείον της Εστίας, Αθήνα 2017, σ. 138.

#### ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

Νέες εκλογές προκηρύχθηκαν για τον Δεκέμβριο [του 1915]. Οι Φιλελεύθεροι και η συντριπτική πλειοψηφία του εκλογικού σώματος απείχαν, με αποτέλεσμα η νεοεκλεγμένη κυβέρνηση να μην έχει τη λαϊκή υποστήριξη. Οι σχέσεις του Βενιζέλου και των Φιλελευθέρων με τον Κωνσταντίνο και τους βασιλικούς χειροτέρευαν όλο και περισσότερο, καθώς η κάθε πλευρά ακολουθούσε όλο και πιο σκληρή γραμμή. [...] Το φθινόπωρο του 1916 η Ελλάδα βρέθηκε στο χείλος ενός εμφυλίου πολέμου. Ο Βενιζέλος είχε αποσυρθεί στην Κρήτη. [...] Ταυτόχρονα, αξιωματικοί του στρατού πιστοί σε αυτόν συγκρότησαν μια μυστική οργάνωση, την Εθνική Άμυνα, με έδρα τη Θεσσαλονίκη, που είχε στόχο να ανατρέψει τον βασιλιά και να επαναφέρει την κυβέρνηση του Ιουνίου 1915. [...] Στα τέλη Σεπτεμβρίου του 1916 [ο Βενιζέλος] έφτασε εντέλει στη Θεσσαλονίκη και σχημάτισε «προσωρινή» κυβέρνηση. Η Ελλάδα είχε πια δύο αντίπαλες κυβερνήσεις.

Thomas W. Gallant, Νεότερη Ελλάδα: Από τον Πόλεμο της Ανεξαρτησίας μέχρι τις μέρες μας (επιστημονική επιμέλεια: Δήμητρα Λαμπροπούλου και Κατερίνα Γαρδίκια), Πεδίο, Αθήνα 2017, σ. 284-285.

**ΘΕΜΑ Δ1.** Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις και αξιοποιώντας τις πληροφορίες από τα κείμενα που σας δίνονται να εξετάσετε: α) τους λόγους για τους οποίους τα δυο μεγάλα κόμματα έδωσαν ψήφο εμπιστοσύνης στον Ι. Μεταξά (μονάδες 10) και β) τις πολιτικές και κοινωνικές εξελίξεις στη χώρα που επέτρεψαν στον Μεταξά να επιβάλει δικτατορία χωρίς την άσκηση βίας (μονάδες 15).

## **ΜΟΝΑΔΕΣ 25**

### **ΚΕΙΜΕΝΟ Α**

Ήτο φανερόν ότι είχαν δημιουργηθεί αι προϋποθέσεις κυβερνήσεως συνασπισμού. Ο Σοφούλης\*δεν ηθέλησε να επωφεληθεί του ευνοϊκού τούτου κλίματος. Και έδωσε ψήφον εμπιστοσύνης εις τον Μεταξάν ... Ο Τσαλδάρης εδήλωσεν ότι το Λαϊκόν Κόμμα θα παρείχε την ανοχήν του μέχρις ότου η κυβέρνησις «φθάση εις το σημείον να μας είπη ότι εξήντησε το έργον της, όπερ είναι να μας επαναφέρει εις την πολιτικήν ομαλότητα, ώστε ο λαός να αποκτήση τους επιθυμητούς αυτού κυβερνήτας». Με άλλα λόγια, τα δύο μεγάλα κόμματα επαφίεντο εις τον Μεταξάν να ρυθμίση τας διαφοράς που τα εχώριζον και τον εκάλουν να τους παραδώση την αρχήν, απηλλαγμένην από ακάνθας[...] Θα ήτο άδικον να καταλογισθή εξ' ολοκλήρου η ευθύνη δια την δοθείσαν εις τον Ι. Μεταξάν ψήφον εμπιστοσύνης εις τα βενιζελικά κόμματα και ιδιαιτέρως εις το Κόμμα των Φιλελευθέρων. Τούτο είχεν εις βάρος του την κληρονομίαν της Επανάστασεως της 1ης Μαρτίου. 863 αξιωματικοί του στρατού, 84 του ναυτικού και 77 της αεροπορίας, ιδεολογικώς συνδεόμενοι προς αυτό, είχαν αποστρατευθή. Πολλοί υπάλληλοι είχαν απολυθή. Δήμαρχοι, πρόεδροι κοινοτήτων, δημοτικοί και κοινοτικοί σύμβουλοι, ανήκοντες εις αυτό, είχαν αντικατασταθή υπό αντιβενιζελικών. Εις διάστημα μόλις δέκα μηνών, το Κράτος, το οποίον ήτο βενιζελικόν, είχε μεταβληθή εις αντιβενιζελικόν. Και εάν εσχημάτιζον κυβέρνησιν τα βενιζελικά κόμματα, θα ευρίσκοντο εις αδυναμίαν να κυβερνήσουν. Όλαι αι υπηρεσίαι, και ειδικώς τα Σώματα Ασφαλείας, θα υπονόμουν το έργον της. Η βενιζελική παράταξις έπρεπε να εκβιάση ένα συμβιβασμόν με την αντιβενιζελικήν, δια να επιτύχη την ανάκτησιν μερικών θέσεων εις τον κρατικόν μηχανισμόν.[...]

Εφ' όσον το αποτέλεσμα έδωσε ισοπαλίαν, οι βενιζελικοί έπρεπε να συνεργασθούν με έναν εκ των αντιβενιζελικών ηγετών. Ο Μεταξάς εφάνη πρόθυμος. Ήδη, προ των εκλογών, ο Μεταξάς ήλθεν εις επαφήν με τον Σοφούλην και κατέληξαν εις μίαν, κατ' αρχήν, συμφωνίαν συνεργασίας. Αλλ' όταν ο Μεταξάς εκέρδισε μόνον 7 βουλευτάς, η συμφωνία δεν ήτο δυνατόν να εφαρμοσθή, διότι τα δύο κόμματα δεν συνεκέντρωσαν την πλειοψηφίαν.

Γ.Δαφνή, Η Ελλάς μεταξύ δύο πολέμων 1923-1940, εκδ. Κάκτος, Αθήνα 1997, τόμος Β', σελ. 404-406.

\*Ο (Θεμιστοκλής) Σοφούλης ήταν την περίοδο εκείνη ο αρχηγός των Φιλελευθέρων

## ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Η επιβολή της 4ης Αυγούστου συμπίπτει με την απόφαση του θρόνου να καταργήσει το κοινοβουλευτικό πολίτευμα και να επιβάλει ένα αυταρχικό καθεστώς στη θέση του. Η πρωτοβουλία αυτή του Γεωργίου Β΄ πρέπει να αποδοθεί σε δύο θεμελιώδεις παράγοντες που έχουν σχέση με τις εσωτερικές και τις διεθνείς εξελίξεις της εποχής. Ο ένας απορρέει από την ανάγκη να νομιμοποιηθεί κοινωνικά και πολιτικά ο θρόνος, καθόσον εξήλθε τραυματισμένος σοβαρά από το Διχασμό. [...]. Ο άλλος παράγοντας συνδέεται με τις εξελίξεις της εποχής που αποδίδονται στη μπολσεβικική επανάσταση και στο σοσιαλιστικό καθεστώς στη Ρωσία.

Γ. Κοντογιώργης, «Νεότερη Ελληνική Πολιτική Ιστορία, 1750-1940- Η δικτατορία Μεταξά», τεύχος 18, σελ. 435.

Καλή τύχη!!!